

Repertoriumnummer 2022 /
Datum van uitspraak 5 mei 2022
Rolnummer 2021/AB/41
Beslissing waartegen beroep 18/289/A

Uitgifte

Uitgereikt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

zevende kamer

Arrest

SOCIALE ZEKERHEIDSRECHT WERKNEMERS - pensioenen
tegensprekelijk arrest
definitief
kennisgeving per gerechtsbrief (art. 580, 2°, Ger. W.)

G. L.,

appellante, vertegenwoordigd mr.

tegen

FEDERALE DIENST DER PENSIOENEN, ON 0206.738.078, Zuidertoren 3, 1060 BRUSSEL,
Europaesplanade 1, geïntimeerde, vertegenwoordigd mr.

**

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken door de arbeidsrechtbank Leuven op 21 december 2020, 2^e kamer (A.R. 18/289/A),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd ter griffie op 15 januari 2021,
- de neergelegde conclusies,
- het advies van het openbaar ministerie, neergelegd ter griffie op 11 maart 2022 door advocaat-generaal _____,
- de repliek op dit advies, neergelegd ter griffie op 11 april 2022 voor de Federale Dienst der Pensioenen,
- de voorgelegde stukken.

**

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet op de openbare zitting van 6 januari 2022.

DE FEITEN EN DE RECHTSPLEGING

1.

Mevrouw G. L. nam in de periode van 1 oktober 1987 tot en met 30 september 1992 een halftijdse loopbaanonderbreking. Bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd werden haar pensioenrechten ambtshalve onderzocht door de Federale Pensioendienst. Bij beslissing van 13 februari 2018, werd aan mevrouw G. L. de berekening van haar pensioenuitkering meegedeeld, startende vanaf 1 april 2018.

Bij nazicht stelde mevrouw G. L. vast dat voor de berekening van haar pensioen geen rekening werd gehouden met haar deeltijdse loopbaanonderbreking in de periode van 1 oktober 1987 tot en met 30 september 1992, en deze dagen van loopbaanonderbreking niet werden beschouwd als gelijkgestelde dagen. Een aanvraag om tot herziening van deze beslissing over te gaan werd geweigerd, omdat volgens de Federale Pensioendienst de gelijkstelling in de betwiste periode wettelijk niet voorzien was.

2.

Bij verzoekschrift van 8 mei 2018 heeft mevrouw G. L. de beslissing van 13 februari 2018 betwist voor de arbeidsrechtbank te Leuven.

Bij vonnis van 21 december 2020, ter kennis gebracht bij gerechtsbrief van 28 december 2020, heeft de arbeidsrechtbank de vordering ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

Bij verzoekschrift van 15 januari 2021 heeft mevrouw G. L. hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de arbeidsrechtbank.

DE ONTVANKELIJKHEID

Het hoger beroep is ingesteld in overeenstemming met de wettelijke procedurebepalingen en binnen de wettelijke termijn. Het is ontvankelijk.

BEOORDELING

1.

De eerste rechter volgde de stelling van de Federale Pensioendienst dat in de periode waarin een halftijdse loopbaanonderbreking werd opgenomen, geen wettelijke gelijkstelling

voorzien werd van de dagen van loopbaanonderbreking voor de bepaling van de pensioenrechten.

Mevrouw G. L. kan zich daar niet mee verzoenen en is van oordeel dat, indien de gelijkstelling inderdaad in die periode wettelijk niet voorzien was, die gelijkstelling volgt uit latere wettelijke bepalingen, in het bijzonder uit artikel 34 § 1, N en O van het Koninklijk Besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het Algemeen reglement betreffende het rust en overlevingspensioen, zoals dit gewijzigd werd door een Koninklijk Besluit van 27 februari 2013. In deze bepaling staat immers te lezen dat, ingeval van gedeeltelijke beroeps loopbaanonderbreking vóór 1 januari 2012, “de in de vorige leden bedoelde periodes van deze bepaling gespreid worden over verschillende kalenderjaren en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de loopbaan vergeleken met een volledige loopbaanonderbreking.”

Mevrouw G. L. is verder van oordeel dat een andere beslissing niet conform is met de Europese regelgeving. Zij verwijst daarbij naar een arrest van het Hof van Cassatie van 13 februari 2010, waarin verwezen wordt naar een arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 22 oktober 2009. Alhoewel het arrest van het Hof van Justitie handelt over ontslagbescherming bij ouderschapsverlof ligt, aldus mevrouw G. L., aan de basis van de beslissing het beginsel dat het verlies of de beperking van de uit de arbeidsverhouding voortvloeiende verworven rechten of rechten in wording, waarop de werknemer op datum van de ingang van het ouderschapsverlof aanspraak kan maken, dient beperkt te worden. Mevrouw G. L. benadrukt daarbij dat zij geen voltijdse loopbaanonderbreking kon nemen omdat zij anders haar job zou verliezen.

Ten slotte is mevrouw G. L. van oordeel dat er sprake is van een leeftijdsdiscriminatie tussen twee groepen van mensen die zich in een gelijkaardige positie bevinden. Het beginsel van non-discriminatie, op grond van leeftijd, moet als een algemene beginsel van het recht van de Europese Unie worden beschouwd.

2.

De Federale Pensioendienst vraagt de bevestiging van het bestreden vonnis. Zij schetst de evolutie van de wetgeving. Wanneer de herstellwet van 22 januari 1985 in zijn artikel 100 en 102 voorzag in de mogelijkheid van hetzij een volledige beroepsloopbaanonderbreking, hetzij een periode van halftijdse onderbreking, dan werd door het Koninklijk Besluit van 21 maart 1985, genomen in het kader van de pensioenwetgeving, voor de personen die een halftijdse loopbaanonderbreking opnamen, enkel in een gelijkstelling voorzien voor zover die personen 50 jaar waren. Dit werd gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 21 maart 1997.

Het door mevrouw G. L. ingeroepen Koninklijk Besluit van 1 januari 2013 heeft daarin geen verandering gebracht en heeft enkel voor de periode vóór 1 januari 2012 de regels bevestigd, zoals die bestonden voor de periode voorafgaand aan het Koninklijk Besluit. De

nieuwe regels, opgenomen in dit Koninklijk Besluit, hebben slechts uitwerking naar de toekomst. Volgens het Grondwettelijk Hof is de niet-retroactiviteit van wetten immers een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. In de pensioenwetgeving komt het niet voor dat een tijdvak, dat vroeger als gelijkgesteld of verzekerd werd beschouwd, vanaf een bepaald ogenblik met terugwerkende kracht als niet meer verzekerd wordt beschouwd. Omgekeerd komt het bijna niet voort dat tijdvakken, die vroeger als niet gelijkgesteld of verzekerd werden beschouwd, vanaf een bepaald ogenblik met terugwerkende kracht wel als verzekerd werden beschouwd. Een andere toepassing van de reglementering zou tot ongewenste resultaten en onzekerheden leiden.

3.

De regeling inzake loopbaanonderbreking werd ingevoerd door artikel 100 en 102 van de herstelwet van 22 januari 1985. Deze wet voorzag in zijn oorspronkelijke versie in de mogelijkheid van een volledige schorsing van de arbeidsovereenkomst (art. 100) of een halftijdse schorsing (art. 102, verder aangepast in 1986). Bij Koninklijk Besluit van 21 maart 1985, dat het Koninklijk Besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust en overlevingspensioen¹ wijzigde, werd voorzien in periodes van gelijkstelling in het kader van de pensioenregeling. Voor de personen in volledige loopbaanonderbreking, werd voorzien in een volledige gelijkstelling (art.34 § 1 N van het KB). Voor de personen in een halftijdse beroep loopbaanonderbreking, werd deze gelijkstelling slechts voorzien voor personen vanaf 50 jaar (art.34 § 1 O).

4.

Bij Koninklijk Besluit van 21 maart 1997, werd de regeling inzake gelijkstelling van de periodes van loopbaanonderbreking aangepast.

In art. 34 § 1 N van het KB van 21 december 1967 werd een nieuwe bepaling toegevoegd, die zegt: *“Ingevolge van een onderbreking van de beroepsloopbaan overeenkomstig het koninklijk besluit van 14 maart 1996 worden de in de vorige leden bedoelde perioden gespreid over meerdere kalenderjaren en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de beroepsloopbaan vergeleken met een voltijdse onderbreking.”*

Art. 34 § 1 O werd als volgt vervangen: (worden gelijkgesteld) *“de periodes van inactiviteit gedurende dewelke de werknemer, vanaf de leeftijd van 50 jaar, zijn arbeidsprestaties overeenkomstig de in artikel 102 van voornoemde herstelwet voorziene voorwaarden heeft gehalveerd of heeft genoten van de bepaling van het koninklijk besluit van 14 maart 1996.”*

¹ Dit is het basis KB tot uitvoering van de pensioenwet waarin alle voorwaarden van gelijkstelling zijn opgenomen

De oorspronkelijke beperking van de gelijkstelling van de deeltijdse loopbaanonderbreking tot de personen ouder dan 50 jaar werd dus behouden, maar het voordeel werd wel toegekend aan de personen die genoten hadden van het Koninklijk Besluit van 14 maart 1996. Daaronder vielen alle personen die loopbaanonderbrekingsuitkeringen genoten hadden, wat het geval was voor mevrouw G. L., zoals blijkt uit het administratief dossier. De nieuwe regeling trad echter slechts in werking op 1 juli 1997. Mevrouw G. L. genoot toen geen loopbaanonderbrekingsuitkeringen meer en kon dus van deze wetswijziging niet genieten.

5.

Mevrouw G. L. beroept zich ook niet op de aanpassing van 1 juli 1997, maar op een latere aanpassing van het Koninklijk Besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het Algemeen reglement rust en overlevingspensioenen. Het gaat om het Koninklijk Besluit van 27 februari 2013 tot uitvoering van artikel 122 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen.

Mevrouw G. L. steunt haar betoog in het bijzonder op artikel 3, 4°, waarin gezegd wordt:

“Ingeval van gedeeltelijke loopbaanonderbreking, gelegen voor 1 januari 2012, worden de in de vorige leden bedoelde periodes gelegen voor 1 januari 2012 gespreid over verschillende kalenderjaren en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de loopbaan vergeleken met de volledige loopbaanonderbreking”.

Mevrouw G. L. leidt daaruit af dat de wetgever bedoelde om ook voor de periode voorafgaand aan 1 januari 2012 een gelijkstelling voor de gedeeltelijke loopbaanonderbreking in voeren.

6.

Zoals het openbaar ministerie aangeeft in zijn advies (p.3), kan deze interpretatie in ieder geval niet in overeenstemming gebracht worden met het wettelijk kader waarin dit Koninklijk Besluit tot stand kwam. Het besluit kwam tot stand in uitvoering van artikel 122 van de wet van 28 december 2011, waarin uitdrukkelijk bepaald werd dat de koning slechts machtiging kreeg om de nadere toekennings- en berekeningsregels te bepalen voor de met arbeidsperiodes gelijkgestelde tijdvakken die zijn gelegen vanaf 1 januari 2012 en dus geen bevoegdheid had om naar het verleden toe enig nieuw recht te creëren.

Overigens had de wetgever met het Koninklijk Besluit van 27 februari 2013 geenszins de bedoeling om de rechten van de werknemers inzake pensioenen bij vrijwillige loopbaanonderbreking uit te breiden of te versoepelen.

Volgens het Verslag aan de Koning moesten de regels in verband met de loopbaanonderbreking verstrengd worden. Systemen waarbij oudere werknemers vervroegd uit de arbeidsmarkt konden treden, moesten ontmoedigd worden. Zo werd (zij het mits

uitzonderingen ten voordele van personen die verworven rechten hadden) de periode van gelijkstelling voor de volledige loopbaanonderbreking beperkt van 5 jaar tot 1 jaar.

7.

De bepaling, waarop mevrouw G. L. steunt (cf. randnummer 4) heeft ook niet de draagwijdte die daaraan gegeven wordt. Dat blijkt, naast de tekst zelf, ook uit het Verslag aan de Koning waarin gesteld wordt: “ *De punten 4° en 5°, eerste lid van artikel 3 bevestigen dat in de reglementering, voorafgaand aan de huidige hervorming, ingeval van vermindering van prestaties, deze beperkingen verdeeld werden over verschillende jaren pro rata de duur van de loopbaanonderbreking ten opzichte van de volledige loopbaanonderbreking*”. M.a.w., de bepaling verwijst naar de regels inzake de verdeling van de periodes van gelijkstelling, maar geenszins naar de voorwaarden zelf om van een gelijkstelling te genieten. Als dit de bedoeling was geweest zou dit overigens zeker aangegeven zijn in het verslag aan de Koning

8.

De andere wettelijke bepalingen waarnaar verwezen wordt in het advies van het openbaar ministerie kunnen, naar het oordeel van het hof, geen voldoende grondslag geven aan een interpretatie in het voordeel van mevrouw G. L. Het Koninklijk Besluit van 10 juni 2001 heeft tot voorwerp een eenvormige definiëring van de begrippen met betrekking tot arbeidstijdsgegevens ten behoeve van de sociale zekerheid. Het feit dat daarbij een omschrijving wordt gegeven die de in 2001 in voege zijnde systemen van loopbaanonderbreking samenbrengt, kan niet inhouden dat op die manier retroactief rechten worden toegekend die niet bestonden op het ogenblik van de loopbaanonderbreking. Ook de verwijzing naar de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van sociale zekerheid, kan geen grondslag bieden. In de artikelen 16 en volgende wordt aangegeven welke maatregelen inzake pensioenen de koning zou kunnen (mogen) nemen. Daarbij wordt niet verwezen naar de regeling inzake de loopbaanonderbreking.

9.

De discussie over de al dan niet retroactiviteit van de wet, die in besluiten van partijen aangebracht wordt, is volgens het hof niet echt relevant. De niet retroactiviteit is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Een bestaand recht kan niet zomaar ongedaan gemaakt worden. Omgekeerd kunnen burgers niet zomaar, met terugwerkende kracht, aanspraak maken op de voordelen van een nieuwe wetgeving. Niets belet echter dat de wetgever uitdrukkelijk bepaalde nieuwe voordelen ook toekent naar het verleden toe. Maar dan moet de wil van de wetgever uitdrukkelijk blijken uit de nieuwe wet, wat niet het geval is.

10.

De verwijzing in de besluiten van mevrouw G. L. naar het Europees recht en de rechtspraak van het Hof van Cassatie, is evenmin doorslaggevend. Het arrest van het Hof van Cassatie behandelt specifiek de bescherming van het zwangerschapsverlof en de onderbreking van de loopbaan, in het licht van de voorwaarden van beëindiging van de arbeidsovereenkomst (berekening van de opzegvergoeding op het loon voor een volledige tewerkstelling en niet op basis van de verminderde tewerkstelling).

De richtlijn waarnaar het Hof verwijst, is een richtlijn van 1996. Deze richtlijn houdt geen enkele bepaling in over de gelijkstelling van de periodes van loopbaanonderbreking voor de berekening van het pensioen.

11.

Ten onrechte roept mevrouw G. L. ook een discriminatie in op basis van leeftijd.

Uit de toelichting van de minister bij de invoeging in de herstelwet van 22 januari 1985 van de artikelen 100 tot 102², blijkt dat het de bedoeling van de wetgever was om in te spelen op de idee dat men aan de individuele werknemers de mogelijkheid moest geven om tijdens zijn loopbaan soepeler in te spelen op persoonlijke aspiraties en noodwendigheden. Die mogelijkheid bestond op dat ogenblik niet. Ofwel was de werknemer aangewezen op het nemen van verlof zonder wedde, ofwel diende hij de dienstbetrekking op te geven.

Daarom beoogde de wetgever een wettelijk stramien op te bouwen waarbinnen werkgevers en werknemers afspraken zouden kunnen maken betreffende de onderbreking of de herschikking van de loopbaan.

Concreet werden op dat ogenblik twee vormen van een onderbreking van de loopbaan geïnviseerd: (1) de volledige schorsing van de uitoefening van de arbeidsovereenkomst voor om het even welk motief voor een periode van zes maanden tot 1 jaar; (2) het tijdelijk of definitief overstappen naar een halftijdse job, waarbij voor de werknemers die ouder zijn dan 50 jaar extra voordelen en garanties ingebouwd werden.

Verder zouden op basis van individuele of collectieve afspraken tussen werkgevers en werknemers in de toekomst formules als ouderschapsverlof, vormingsverlof of uitloopbanen een realiteit kunnen worden in de particuliere sector en verder ontwikkeld worden in de publieke sector.

Met betrekking tot de mogelijkheid tijdelijk of definitief over te stappen naar een halftijdse job, viseerde de wetgever in eerste instantie de werknemers ouder dan 50 jaar (wat niet belette dat later in het kader van afspraken tussen werkgevers en werknemers verdere stappen zouden kunnen genomen worden)

² parlementaire documenten, Kamer, 1984-1985, nr. 21, p. 172

In deze context is het begrijpelijk dat in het kader van een aanpassing van de pensioenreglementering, meer bepaald de gelijkstelling van bepaalde periodes waarin geen arbeid verricht werd, de wetgever enkel voorzag in een gelijkstelling voor de situaties en categorieën van personen die op dat ogenblik door de wetgever geïdëent werden en dus, voor wat betreft de halftijdse werkonderbreking, enkel de werkonderbreking voor de personen van meer dan 50 jaar.

12.

Met de bestreden beslissing en het vonnis van de eerste rechter moet dus geoordeeld worden dat er geen wettelijke grondslag was om aan mevrouw G. L. een gelijkstelling toe te kennen voor de periode van deeltijdse loopbaanonderbreking in het kader van de zorg voor haar kind. Het hoger beroep is dan ook ongegrond.

OM DEZE REDENEN

HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken, in het bijzonder op het artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Gelet op het schriftelijk advies van mevrouw _____, advocaat-generaal, waarop repliek van de Federale Pensioendienst,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond en bevestigt het bestreden vonnis.

Veroordeelt, in overeenstemming met artikel 1017, al. 2 van het Gerechtelijk Wetboek, de Federale Pensioendienst tot de kosten van het hoger beroep, begroot in hoofde van mevrouw G. L. op 189, 51 euro rechtsplegingsvergoeding.

Veroordeelt de Federale Pensioendienst tot betaling van een bijdrage van € 20 voor het Fonds voor juridische tweedelijnsbijstand.

Aldus gewezen en ondertekend door de zevende kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit :

, plaatsvervangend magistraat,
, raadsheer in sociale zaken, werkgever,
, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider,
Bijgestaan door , waarnemend griffier-hoofd van dienst

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van 5 mei 2022 door

, plaatsvervangend magistraat,
, waarnemend griffier-hoofd van dienst